

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal 9-77
Ma. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályaszíven és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETÉSI ARAK

Romániában	
Egész évre	— — 1150
Félévre	— — — 600
Negyedévre	— — 320
Egy hónapra	— — 110
*	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40—
Egyes szám	— — 3—

1927 július 6 Szerda

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 149 szám

5687 Tamuz 6

A román Masaryk

Irta Marton Ernő

Utravalóul azoknak, akik holnap a szavazóurna elé járulnak, hogy teljesítsék állampolgári kötelességüket, keresve sem adhatnánk jobb tanácsot, mint azt: gondolják meg, hogy a pártok és programok nem absztrakt fogalmak, hanem személyeken keresztül nyilatkoznak meg, meghatározott egyéniségekben nyernek eleven formát és megjelölést. Ha tehát azt vizsgáljuk, hogy valamely párt érdemes-e a bizalmunkra, vagy sem, akkor mindenekelőtt tisztában kell lennünk azzal, ki áll annak a pártnak az élén? Nemesak nálunk, ahol a pártvezér-ég fogalma a legdöntőbb politikai tényező, hanem mindenütt a világon jelentős szerepet játszik a politikai életben a személyi motívum. Még az olyan doktrinár és kikristályosodott programmal rendelkező pártnál, mint a szocialista párt is, elhatározó befolyással van az a körülmény, hogy ki irányítja valamely országban ezt a pártot. Milyen más karaktere van az angol szocialista pártnak, amelynek élén Macdonald áll, mint például a franciának, amelyet Leon Blum irányít. A polgári pártokról nem is beszélünk. Mert hogyan lehetne egy napon említeni a Lloyd George vezetése alatt álló angol liberális pártot a Bratianu által fémjelzett román liberális párttal. Pedig mindkét párt egy anyaméhben fogant: a polgári liberális gondolatában. Ha tehát a mostani választásokon úgy akarjuk teljesíteni polgári kötelességünket, hogy lelkiismeretünk később ne lázadjon ellenünk, közelebbről is meg kell ismernünk azt a férfit, aki annak a pártnak az élén áll, amelyre szavazni akarunk.

Azt szokták mondani, hogy a politikust a siker igazolja. Ha sikereket ér el, jó politikus, ha nem arat sikereket, rossz. Ez az akcióma azonban csak bizonyos körülmények között állja meg a helyét. Megállja a helyét, ha a politikust módunkban áll történelmi távlatból megítélni és egy lezárt életmunka után megállapítani a sikert, vagy sikertelenséget. A történelem ismer politikusokat, akik egész életükben sikertelenségre voltak kárhoztatva, de akik később mégis jó politikusoknak bizonyultak, mert az idő igazolta őket. Am üres és rosszindulatú kortesfogással válik az akcióma, ha egy most élő politikust futó és külső sikerei után akarunk megítélni.

A politikus, akit itt ismertetni fogunk, nem rendelkezik a „perc-emberké” eme sikereivel, bár politikai ideáljának egyik legdöntőbb fele: Nagyrománia gondolata megvalósult. És hogy megvalósult, ebben az ő politikai munkásságának is oroszlánrésze van. Azonban olyan politikai eredményeket, amelyek aprópénzre válthatók, vagyis köznapri értelemben vett sikereket még nem ért el.

Maniu Gyuláról van szó.

Persona grata lehetett volna már a régi Magyarországon, ha hajlandó lett volna kissé meghajlítani gerincét. Ha csak egy kissé opportunus lett volna. Ha csak egy cseppet feladott volna az elveiből. Talán már akkor miniszter lehetett volna, hiszen egyes fajtájabeliek, akik meg tudták tenni mindezt, magas polcokra emelkedtek. De ő nem tudta és nem akarta meghajlítani a gerincét és inkább vállalta az üldözöttség mártírját, semhogy egy jöttányit is feladja elveiből. Megmaradt a szürke balázsfalvi fiskálisnak, aki csak egy-egy parlamenti felszólalásával vonta magára a kormányzó körök rosszalló figyelmét és a népszerűtlenséget.

Vajjon rossz politikus volt ezért? Ime a

történelem már meg is adta a feleletet. Az idő őt igazolta.

Persona grata lehetett volna itt, Romániában is. Néhányszor ültetett volna már a miniszterelnöki székben és két kézzel duskálhatott volna a hatalomban. Nem is kellett volna túl nagy árt fizetnie érte. Legalább is a mai fogalmak szerint. Csak egy ici-picit engedni az elvekből! Csak egy hajszálnyit feladni a demokratikus célkitűzésekből! Csak egy kicsit megalkudni és gerincet hajlítani!

Maniu Gyula nem kért abból a hatalomból, amelyhez ilyen áron jut. Nem alkudott soha és nem fog alkudni soha. Tudja, hogy az ut, amelyen jár, egyenes és tisztességes ut: a nép útja. És erről az utról nem tér le, kecsgeztessék bármilyen ragyogó délibábok. Puritán ember. Valósággal askéta-módra él és egész egyénisé-

gét az eszmének szenteli. Talán ezért is maradt agglégény. Az ő szerelme Románia és a demokrácia.

Nem szerzett magának vagyont, pedig ült már a husosfazék mellett. Nincsen birtoka, nincsen háza, sőt még — lakása sincs. Ugy van, ahogy mondom: lakása sincs. A barátainál lakik, vagy szállodában. Ha Kolozsvárra jön, Boila professzornál száll meg, ha Bukarestben van, Brediceanu Caiusnál üti tanyáját és ha már nagyon elfáradt, — hazamegy az édesanyjához, Szilágyiságba. A földi kincsek, a földi javak nem csábítják. Miért alkudna hát meg? Hiszen minden ilyen alku a nép rovására történik, annak a népnek a rovására, amelyet ő mindennél jobban szeret.

Nem, Maniu Gyula nem fog megalkudni soha. És mégis ő a jövő embere.

Aradon láttam először 1918 novemberében a híres Jászi-féle tárgyalások alkalmával, amelyeken — akkor úgy mondták — Erdély sorsa dönt el. Három napja ültek már együtt a tárgyaló felek, de a dolog egy lépést sem haladt előre. A román delegátusok állig begombolkoztak és mindenre azt felelték, amíg Maniu nem jön meg, nem mondhatunk semmit. Maniu akkor Bécsben volt. És a magyar kormány különvonatot küldött érte, hogy minél előbb Aradra érkezzen. Harmadnap este megjött és mindenki lélegzetvisszafojtva várta, leste, mit fog mondani. Maniu egyetlen szót hozott magával, egyetlen kifejezést. Imperium. Uj szó volt és magyar füleknek borzalmas, érthetetlen

szó. Az impériumot követelte. A magyar kormány adja át Erdély felett az impériumot az erdélyi román népnek. Olyan szeliden és halkan mondta ki ezt a szót, mintha a világ legártatlanabb, legtermészetesebb dolgáról beszélne. Az ő szemében az volt.

Nem volt fenhéjazó. Nem volt kárörvendő. Talán inkább fáradt volt és szomorú. Tudta, hogy most elérkezett az ő ideje és az előtte álló irtózatossá felelősség szemmel láthatóan nehezedett a vállaira. Nekünk, újságíróknak kijelentette, hogy a magyarságnak és zsidóságnak nincs mitől félnie, az az impérium, amit ő követel, igazságos és megértő lesz. Akkor még azt hitte, hogy rövid néhány év alatt megvalósíthatja majd politikai koncepcióit. A román vezetőpolitikusok, akik körülötte voltak és akik közül azóta számosan cserbenhagyták, úgy néztek rá, mint egy apostolra és szavait úgy fogadták, mint a kinyilatkoztatást. Az ő szemében és az egész erdélyi román nép szemében Maniu Gyula volt az új román állam megtestesítője.

Néhány hónappal később ismét találkoztam vele, akkor már a Consiliul Dirigent elnöke volt és Nagyszébenben, a hadtestparancsnokság épületében székelt. Erdély korlátlan ura volt. Lényén a régi szelidség és szomorúság ömlött el. Semmi fenhéjazás. Semmi büszkeség. Az első újságíró voltam, akinek elnöki minőségében interjú adott. A zsidókérdésről beszélünk.

— Ne féljenek, — mondotta többször is, — mi egy demokratikus államban fogunk élni, ahol nem lesz különbség ember és ember, nép és nép között. A zsidókérdésben, mint minden más nemzetiség kérdésében, a gyulafehérvári nemzetgyűlés határozata lesz az irányadó, amely egyenlő jogokat, egyforma szabadságot és egyenlő elbánást helyez kilátásba az összes ittélő nemzeteknek, fajoknak és vallásoknak. Biztos vagyok benne, hogy a román államban nem lesz oka a zsidóságnak panaszra.

Ennél a pontnál felhívtam Maniu figyelmét a regáti zsidóság helyzetére és arra, hogy ott még mindig nem valósult meg a zsidók teljes egyenjogosítása.

— Tudom, — felelte Maniu, — hogy a regáti zsidók eddigi helyzete sok kívánni valót hagyott maga után hátra, de abból, amit Önnek elmondtam, önként következik, hogy ez a helyzet rövidesen megváltozik, mert a demokratikus új Romániában ismeretlen fogalom lesz a jogtalanság.

Százsázalékosan hitte azt, amit mond. És ha az utóbbi évek megpróbáltatásai családát jelentettek nekünk, zsidóknak, úgy százszeres csalódást jelentett ez Maniu Gyula számára.

Azóta sokszor találkoztam vele. És mindig, valahányszor eljöttem tőle, az volt az érzésem, hogy ebben az emberben az apostolok hite és szelidsége lakozik. A legnagyobb csalódások és megpróbáltatások idején türelmes, bizakodó és derűs volt. Ilyen sziklaszilárd hittal csak a nagyon erős férfiak rendelkeznek, csak azok, akik megingathatatlanul hisznek önmagukban és abban a célban, amelyet maguk elé tűztek. Maniu Gyula nem türelmetlen. Tudja, hogy előbb-utóbb el kell jönnie a napnak, az ő napjának, amikor megkezdheti tervei megvalósítását. És miért ne bizna ebben? Hiszen látja és érzi, hogy az ország egész közvéleménye az igazi tömegek, a nép, milyen osztatlan egységgel áll mellette és eszméi mellett.

A szelid jóság sugárzik egész lényéből. És minden szaván érezni lehet a felelősség világos tudatát. Ritkán szokott ígéreteket tenni és nehezen ígér meg valamit. De ha egyszer kimondta a szót, akkor ez szent és másoktól is

ESEK

astagabb bett-
50 lej. Allást-
hirdetések díja
egy továbbitunk
gyészi hírek díja
lej.

Imébe!

שטרענע ארט
scherrrel ellä-
en olvaszott

adea-Mare

ett Széchenyi-té-
ostakert-utcán át
kötésű 40x60 cm.
számlakönyv. —
Mezei vendég-
g. Ferd. 70 alatt
talomba részestül

jóforgalmu שטר
üzlet azonnal át-
a kiadóban.

raktárkészlet
elad legdiva-
női kalapokat

leitől.
i és férfi
apokat

fest, tisztít
mál legjutá-
ban és pon-
Girali és pa-
kalapokat 24
att hóféherre

Hecht

zem, — Cluj
m-u. 3. sz.
Dj, Kovács
S.-u. 1.

től félpercnyre
kész ház eladó.
Str. Baron L.
sz. Fraternitas-

ót a legmaga-
bi aron vásárola

câmul

és évőszköz-
uj, Str. Jorga
11-a.

onság!

ődése
ai napig

lei.
rtályában

megköveteli, hogy annak tekintsék. A nép ösztönösen megéri, hogy kibe helyezze bizalmát, a tudatalatti érzések biztonságával választja ki a sok hamis vezér közül a maga igazi vezérét. Maniu az erdélyi román nép igazi vezére. Ezért marad ő változatlan, ezért nem hajlik ide-oda a politikai szelek járása szerint, hanem megy egyenesen a maga útján és tudja, hogy ez az út célhoz vezet.

A napokban felkerestük őt a Zsidó Választási Blokk megbízásából, hogy megbeszéljük a máramarosi terrorral kapcsolatban a tennivalókat.

— Édes lelkeim (ez a kedvenc szavajárása) — mondotta — megteszünk mindent, amit lehet. De ne felejtsek el, hogy egy eszméért szenvedni kell. Ez ezt éppen Önöknek, zsidóknak kell legjobban tudniok.

Ha össze kell öt hasonlítani valakivel Európa mai politikusi közül, a legszivesebben Masaryk Tamással, a fiatal csehszlovák köztár-

saság ősz elnökével hasonlítom össze. Mentálisukban, következetességükben, mérsékeltségükben és a tiszta demokráciához való törekvésükben ragaszkodásukban a legközelebb állnak egymáshoz.

Masaryk mindenesetre a szerencsésebb. A sors megengedte neki, hogy a csehszlovák köztársaságot ne csak megteremtse, hanem a fiatal államnak első éveiben támasza, irányítója és nevelője legyen. Maniunak ez mindeddig nem adatott meg. De nem lehet kétséges, hogy a tömegek igazi vágya a demokrácia után előbb-utóbb el fog háritani minden akadályt, amely útját állja annak, hogy egy új Masarykja támadjon Európának, hogy kontinensünk keletén a demokráciának egy új vára épüljön fel, amely Európát megóvja a szélsőségek pusztító viharaitól.

A holnapi választás fogja eldönteni, vajjon megérett-e már ennek az országnak népe arra, hogy megkezdhesse ennek a magas misszióknak teljesítését.

A kormány a választások napján le akarja tartóztatni az ellenzéki bizalmi férfiakat?

A nemzeti parasztpárt újabb leleplezései. A választási terror újabb adatai. Vajda Sándor nyilatkozik a »szabad választásokról« és a választási harc esélyeiről. Máramarosban egyre nő a nemzeti parasztpárti tábor. Füzessy komiszárti előléptetéssel szabadságolták

(Cluj-Kolozsvár, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Holnap a szavazó urnák elé járul az ország lakossága, hogy törvényadta joga alapján egy pecsétnyomással adja kifejezését politikai meggyőződésének. A mai nap még a propaganda napja, a liberális párt propagandájának napja, mert az ellenzéki pártok propagandája elé egyre nagyobb nehézségeket gördítenek a helyi hatóságok. Bár a vidéki kiskirályok »önkényes« intézkedéseiről Maniu Gyula nyíltlevele lerántotta a misztikus leplet és világosan kiderült, hogy a csendőrszázadosok »önkénynek« forrása a csendőrség főparancsnokának siffirozott utasításaiban rejlik, mégsem történt semmi enyhülés, a vidéki csendőrszázadosok továbbra is megakadályoznak és elfojtanak minden ellenzéki megnyilvánulást.

A liberális párt valóságos plakátdövel borította el az egész országot. Valamennyi várost az ország minden nyelvén megszerkesztett liberális plakátok árasztanak el, amelyek nem fu-

karkodnak az ígéretekkel, de, hogy mennyire komolyan veszik az ígéretek, annak beszédes bizonyítéka, hogy egyetlen ellenzéki plakátot sem tűrnek meg maguk mellett, egyik liberális plakát a másikat követi, de ellenzéki plakátoknak ugyyszólván nyoma sincs: a cenzura el-kobozta.

Julius 20-án összeül a parlament

A kormány végleg elhatározta, hogy a parlamentet, az eredeti terminustól eltérően, már július 20-ra összehívja.

A parlament ülésének befejezte után Bratianu Vintila Royatba utazik szokásos nyári kurájára, azután ellátogat Londonba és Párisba Titulescuval együtt. Politikai körök ennek a látogatásnak rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak.

Titulescu holnap Bratianu Jonel kíséretében Szinajába utazik, ahol leteszi az esküt a király kezébe.

Le akarják tartóztatni az ellenzéki bizalmi férfiakat

A választás még meglepetéseket is tartogat az ország számára. Egy ilyen választási meglepetésnek készült például az is, hogy a »Cuvantul« jelentése szerint

a választások napjára a csendőrök utasítást kaptak, hogy az összes ellenzéki bizalmiférfiakat tartóztassák le

azon a címen, hogy szubverzív propagandát folytatnak. A csendőrkapitányok jelentéseinek nyilvánosságra hozatala által amugy is feszültté vált közhangulatot ez az újabb trükk természetesen még jobban elmérgesítette. Az atmosz-

féra igen feszültté vált az utóbbi napokban. A választások napjára tervezett meglepetés arra készítette az ellenzék vezetőit, hogy együttes demarssal forduljanak a belügyminiszterhez minden ilyen esetlegesség elkerülése érdekében. Az ellenzéki vezérek felhívták a belügyminiszter figyelmét, hogy a kormány lesz felelős azokért a véres incidensekért, amelyek a tartóztatások nyomán előfordulhatnak, mert a szavazásnál közreműködő bizalmi férfiak utasítást kaptak, hogy minden eszközzel álljanak ellen a letartóztatásnak.

Tetőfokán a választási terror

A választási visszaélések legfrissebb gyűjteményét itt adjuk:

Pop-Csicsó István, a nemzeti parasztpárt vezére Aradról táviratilag kért intézkedéseket Duca belügyminisztertől a visszaélések ellen. A távirat elmondja, hogy az aradmegyei Chişinău község szövetkezeti elnökét és öt más lakosát, akik nemzetipárti érzelműkről ismeretesek, a rendőrségre citálták, ahol

véresre verték őket.

Dr. Busea ügyvédet és dr. Muscan orvost házaikban őrzik a csendőrök. A jegyzők elszedik az ellenzéki választóktól a választási iga-

zolványokat.

Orheimegyében Vasiliu kapitány-csendőrpáncsnok Buciuscan nemzetipárti vezért, aki manifestumokat osztogatott, véresre verette. Ismailmegyében Gane alezredek gyűjti a nemzetipárti jelöltek és bizalmiférfiak névsorát, hogy letartóztathassa őket. A putnamegyei Olobesti-ben a liberális kortesek lerombolták a nemzeti parasztpárt klubhelyiségét.

Lánrcaveri képviselőjelöltek

Pompiliu Joanitzescu nemzeti parasztpárti vezér ugyancsak a »Cuvantul«-ban leplezi le a bukoviui választási visszaéléseket. Fedor kép-

viselőjelöltet lánrcaverette Nistor volt liberális miniszter. Az ellenzéki jelöltek és vezetők letartóztatása nap-nap után folyik. Fogva vannak: Carol Schleger kamarai, Larionescu szenátor-jelölt, Janeu Dollinsky, Hallus, Jon Ghelici és mások. Utóbbi hét nap óta letartóztatásban van és minden eddigi intervenció hiábavalónak bizonyult.

A Máramarosban a »Patria« jelentése szerint valóságos polgárháború folyik.

Felsővisón letartóztatták dr. Fried Miksát és Stein Kálmánt, akik a Zsidó Választási Blokk jelöltjei érdekében folytattak propagandát.

Romanában a jókedvű liberális kortesek az ellenzéki jelölt megriasztásának egészen újszerű módját eszelték ki. Az »Indreptarea« jelentése szerint tegnap éjjel 11 órakor egy rendőrkomiszár vezetése alatt kocsisokból és fodrászokból álló liberális kortessereg vette körül Jornescu néppárti képviselőjelölt házát és félórán keresztül pokoli zajt csaptak. Halotti marsokat énekeltek a tömeg, majd fűtyülökkel, kürtökkel és egyéb, a fülnök kellemes hangszerekkel irtóztatós lármát rendeztek. Jornescu táviratilag tiltakozott Duca belügyminiszternél az agresszió ellen.

A listát folytatni lehetne a végtelenségig. Az ellenzéki lapok oldalakon keresztül foglalkoznak a visszaélésekkel, amelyek végeredményben is egy és ugyanazon kéztől származnak és legfőleg megnyilatkozási formákban különböznek egymástól. Elég talán, ha egyetlen mondatban foglaljuk össze mindazt, ami a tudósításból kifaradt: a szabadválasztások szétépett illúziójának rongyai mögül minden megyében, városoktól a legkisebb községig megtalálni az eszközöket és a szellemet, amelyek a liberális párt győzelmét a csütörtöki választáson biztosítani hivatottak.

A népakarat harca a csendőrséggel

Igen jellemző a hangulatra az a vezércikk, amely a pártokon kívül álló »Cuvantul«-ban Titus Enacovici, a lap igazgatójának tollából látott napvilágot. A csütörtöki választás — írja Titus Enacovici — a nemzeti parasztpárt népszerűségének harca lesz a csendőrséggel és az egész ország közigazgatási apparátusával. A cikk továbbiakban megállapítja, hogy a liberális párt választási harcmodorát illetően senkinek nem lehetett kétsége attól a pillanattól kezdve, midőn Bratianu Jonel került az ország élére. Előrelátható volt ugyanis, hogy a liberális párt mindent el fog követni, hogy az általa vezetett választásokon ne legyen a saját sirásója.

Igy vélekedik a csütörtöki választásokról a független »Cuvantul«. A demokrata sajtó és a nemzeti parasztpárt szervezetei természetesen a szenzációs leleplezések nyomán éles támadásban részesítették a kormányt, a liberális kormány ellen azonban a legagresszívabb kampányt kétségtelenül a néppárti »Indreptarea« vezeti. A néppárt megbuktatása egyszerre elvágta azt a kordialis jóviszonyt, amely az Averescu-kormány uralomrajövele előtt közvetlenül és kormányzásának ideje alatt is a két párt között volt. Vége a barátságúnak: Az »Indreptarea« nap-nap után a vádak özönét zúdítja a liberális kormányra és legutóbb ideérkezett számában követeli, hogy a kormány vonja le a konzekvenciákat a nemzeti parasztpárt leleplezései nyomán. A lap szerint a csendőrök által választott parlamentnek nincs meg a morális jogosultsága ahhoz, hogy az országot alapjaiban érintő kérdéseket megoldjon.

Lupu kilépett a kormányból?

Ugyancsak az »Indreptarea« közli a szenzációs hírt, hogy Nicolea Lupu, a nemzeti parasztpártból disszidált »taranista párt« vezére, aki az új kormányban a munkaügyi tárcát töltötte be,

bejelentette Bratianu Jonel miniszter-elnöknek tisztéről való lemondását.

A néppárti lap szerint Lupu dr., aki életében miúgy is a demokrácia őszinte harcosának vallotta magát, arra a konklúzióra jutott, hogy »nem áldozhatja fel demokratikus multját és őszinte meggyőződését, hogy büntársává váljék

azoknak az en érdekeiben nem kart bekeverni

Bar rasz

A »Cuvantul«-ról ad hírt Barbu St. mány rövidle nemzeti parasz jelöltként. A szerint Bratian bey-kormány megállapodtak rium élén is

Vajda

Vajda Sánd mánia első mi lozi és biharm nyilatkozott a politikai helyz és a pártban e kességet nyuj amelyet alább

— »Hogy választások? A liberálisokna mi milyen fe ismeretes. Me »szabadválaszt nap-nap után az erőszakosság tások napján tásokban ériék belügyminiszte érzelmes és k elő, amelyben geszteni az ös elé fogja állita parancsnokoka tásoknál. De Bratianu Jon tekintélye lesz rendelet akadá belügyminiszte vezették, vezet ben is vezetni magát jól Du Barbu Stirbey vállalkozni? szózatból: »Sz

— Ugyláts rályi szó még sem kényszerít től, volt minis kézműves mun összesége, ame sal és szabadsá lasztások előtt szabadított sz gyává lett.

Mindenkine sorsjátékban esélyek! 58 lesz a 17-i ményekben

Főn 2 m

A sorsjegye 1/1 Kc. 80.

WAL Ko

Utólagos be oradeai fiók és játékterv I. oszt.

Mélyenleszállított áron **fest** tisztít, egyben ruhá- **Cink Cluj** jat molymentesíti

azoknak az embereknek, akik pártjuk sikere érdekében nem állják a hadsereget és a bírói kart bekeverni a politikába."

Barbu Stirbey herceg a nemzeti parasztpárti listáján

A „Cuvantul“ egy pikáns érdekességű jelölésről ad hirt legújabb számában. A lap szerint Barbu Stirbey herceg, a „kiegyezési“ kormány rövidletű miniszterelőke Sorocaban a nemzeti parasztpárt listáján lépett fel képviselőjelöltként. A szenzáció erejével ható jelentés szerint Bratianu Jonel és Maniu Gyula a Stirbey-kormány bukását megelőző megbeszéléseken megállapodtak abban, hogy a belügyminisztérium élén is álló Stirbey herceget és Capita-

neanu belügyi államtitkárát a két párt listáján hozzák be a parlamentbe és pedig Stirbey herceget a nemzeti párt képviselőjelöltjei, az államtitkár pedig a liberális párt szenátorjai között.

Ez a megállapodás a „Cuvantul“ szerint a Stirbey-kormány bukása után is fennmaradt. A herceg a sorocai nemzeti parasztpárti lista vezetője és a liberális párt e helyen nem állított ellenjelöltet, mint ahogyan a nemzeti párt sem állított ellenjelöltet az Olt-megyében szenátorként fellépő Capitaneanunak. A bukaresti lapok messzeható kommentárokat fűznek Stirbey herceg jelöltetéséhez, amelyet a választások utánra várt Bratianu—Maniu megegyezés kulcsának tekintenek.

sokat és előre is sajnálom a hálátlan szerepért, amely öreá vár. Vajon milyen arccal fogja megvédeni Titulescu a külföld előtt ezt a nemzeti szégyent, amelyet nálunk „szabad választásoknak“ neveznek?

Egy lehetetlen idill

— Ezek után a választások után lehetségesnek tart-e egy együttműködést a liberális párt és a nemzeti parasztpárt között? — kérdezte az újságíró.

— Adott pillanatban, elképzelheti, hogy a választó tömegekben a lehető legkedvezőbb diszpozíció nyilatkozik meg egy liberális—nemzeti párti együttműködéssel szemben. A választások után ennek a hajlamosságnak az intenzitása annyira el fog mélyülni, hogy a legnépszerűbb embereink is csak egy liberális kollégával karöltve fognak megjelenhetni a parasztság előtt. Természetesen, különösen akkor, ha megfelelő csendőrkíséret is jelen lesz. Valóságos idill lesz ez a kép!

Vajda Sándor szenzációs nyilatkozata a politikai helyzetről

Vajda Sándor dr., a megnagyobbított Románia első miniszterelőke, a nemzeti párt kolozsi és biharmegyei listavezetője Nagyváradon nyilatkozott a „Cuvantul“ munkatársa előtt a politikai helyzetről. Vajda Sándor tekintélye és a pártban elfoglalt pozíciója különös érdekességet nyújtanak ennek a nyilatkozatnak, amelyet alább közlünk:

Duca, Bratianu manequinje

— „Hogy hogyan folynak le a „szabad“ választások? Könnyen érthető. Itt, Erdélyben a liberálisoknak sehol sincs szervezetük. Hogy mi milyen felkészültséggel rendelkezünk, az ismeretes. Meglátjuk majd, mit hoznak a „szabadválasztások“. Egyelőre világos az, hogy nap-nap után titkos readeletek útján fokozzák az erőszakosság mértékét, hogy azután a választások napján irtó terroraktusokban és hamisításokban érjék el kulminációs pontjukat. Duca belügyminiszter erre a napra minden bizonnyal érzelmes és kategórikus körrendeletet készít elő, amelyben — remélem — fel fogja függeszteni az összes prefektusokat és hadbírókat elé fogja állítani az összes csendőrkülönítményparancsnokokat, akik „asszisztáltak“ a választásoknál. De abban is biztos vagyok, hogy Bratianu Jonel egyetlen szavának elegendő tekintélye lesz ahhoz, hogy általános amnesztia-rendelet akadályozza meg egy csapásra Duca belügyminiszter nemes intencióit, amelyek őt vezették, vezetik és minden bizonnyal a jövőben is vezetni fogják. És miért nem érezné magát jól Duca a manechin szerepében, ha Barbu Stirbey sem habozott erre a szerepre vállalkozni? Uram Isten, mi sült ki a királyi szózatból: „Szabadválasztásokat akarok!“

Titulescu fantáziája

— Ugyálszik, hogy a mostani kormányt a királyi szó még csak bizonyos szemérmességre sem kényszeríti. A nép pedig, egyetemi tanártól, volt minisztertől kezdve egészen az utolsó kézműves munkásig ennek az egész nemzetnek összesége, amely már jóllakott a tirannizmus-sal és szabadságot és rendet óhajt, most a választások előtt, a rend nevében havasainkra szabadított szadista falkák gunyjának tárgyává lett.

Mindenkinek ajánlatos a csl. áll. osztály-sorsjátékban résztvenni. Óriási nyereményeséylek! 59 MILLIÓ 881 ezer korona lesz a 17.-ik játék öt osztályánál nyere-ményekben minden levonás nélkül kész-pénzben kifizetve.

**Főnyeremény
2 millió korona**

A sorsjegyek árai: 1/4 Kc. 20, 1/2 Kc. 40, 1/1 Kc. 80. Rendelések, a világhírű fel-árusító cégnél

**WALD BANKHÁZ
Kosice (Kassa)**

Utólagos befizetések az Erdélyi Bank Rt. oradeai fiókja befizetőlapiján, mely bef. lap és játékterv a sorsjegyekhez mellékelve lesz.

I. oszt. huzás 1927 július hó 20.

— Én mindenesetre csodálom Titulescu fantáziáját, aki a hegyeken innen is talált liberáli-

A nemzetipárti jelöltek diadalutja Máramarosban

Máramarosban a nemzeti parasztpárti jelöltek, Popovici Mihály volt pénzügyminiszter és dr. Fischer József, a zsidó választási blokk jelöltje, tovább folytatták diadalutjukat a megyében. Mojszin, Havasmező, Petrova és a többi községek lakosai, amerről a jelöltek csak megfordultak, faj- és felekezetkülönbség nélkül mindenütt óriási lelkesedéssel fogadták őket. Ugy Popovici, mint Fischer dr. több helyen fogadták a falvak küldöttségeit és bár a detektívek és besugók tömege kísérte a jelöltek útját, hogy minden ellenzéki érzelmi polgárt listára vegyenek, a lelkesedés mindvégig nagy és impozáns volt.

Amint már tegnap is jelentettük, a máramarosi terror némileg enyhült, de azért az ügyökök egész hada tartja még izgalomban a választókat, különösen a zsidó kisegyszintenciákat, akiket azzal rémítgetnek, ha nem szavaznak a liberális listára, elveszik korema-, trafik- vagy más engedélyüket és nagy adókat fognak kiróni rájuk. Ez a kortes-fogás azonban ma már egészen elvesztette hatását, mert a féktelen terror még azokat is elriasztotta liberálisoktól, akik ezelőtt liberális orientációt követtek.

Füzessy komisszárt szabadságolták, de előléptették

Mihályi prefektus egyébként vasárnap magához rendelte a szigeti orvosokat, ügyvédeket, gyógyszerészeket, hétfőn pedig a kereskedőket és iparosokat és megfenyegette őket, ha nem szavaznak a liberális listára, minden rendelkezésére álló eszközzel üldözni fogja őket. A prefektus újabb fenyegetései azonban épen ellenkező hatást váltottak ki a kereskedők, iparosok és intellektuális foglalkozású választók között és a nemzeti parasztpárti listának ma még több híve van Máramarosban, mint bármikor.

Ma az a hír terjedt el a városban, hogy a veréseiről híres Füzessy komisszárt, akinek egyik legutóbbi brutalitásáról már hirt adott az Uj Kelet, Jasiba helyezték át. A hír — mint értesülünk — ebben a formában nem felel meg a valóságnak, amennyiben Füzessy komisszárt nem helyezték át, hanem „magasabb parancsra“ a választások utánig szabadságolták, de ugyanakkor előléptették.

Amerika a Rajnavidék azonnali kiűritését és pénzügyi támogatását igéri Németországnak, ha csatlakozik a szovjetellenes blokkhoz

Részleges revízió alá veszik a Dawes-tervezetet. A lerombolt keleti erődítmények kérdése

(Berlin, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német—francia külpolitikai helyzet elhűgülsének legfőbb oka tudvalevőleg a Poincaré-kormány az a törekvése, amellyel mindenképen kibúvót igyekszik találni a Locarnóban kötött megállapodás betartására. Locarnóban ugyanis többek között a németek kötelezték magukat, hogy a lengyel határon levő erődöket lerombolják, aminek ellenében Briand akkori francia külügyminiszter ígéretet tett a még megszállás alatt levő német területek kiűritésére. Németország a maga részéről eleget tett vállalt kötelezettségeinek, de a közben kormányra jutott Poincaré a megszállás felfüggesztéséről megkezdett tárgyalásokat állandóan halogatja, újabban pedig azzal a kifogással tért ki az érdelemes elintézés elől, hogy a németek nem szüntették meg teljesen a keleti erődök védelmi jellegét. Ennek alapján a berlini francia és belga követség katonai attaséi utasítást kaptak arra, hogy fogadják el Paulus tábornok meghívását, aki a lerombolt keleti erődök megszemlélésére most Németországba utazott.

Lehetséges azonban, hogy a rajnai területek kiűritésének kérdésében Poincaré mégis kénytelen lesz — ha nem is jószántából — engedni. A másik antant hatalom, Anglia ugyanis állhatatosan kitart az antibolsevista blokk megalkotási terve mellett és a Szovjetország elszigetelésére irányuló akciónak Németországot is szeretné megnyerni. Természetes, hogy a németek, ha egyáltalán hajlandók lesznek az akciónak résztvenni, közreműködésükért bizonyos ellenszolgáltatásokat kérnek. Anglia, mint Franciaország szövetségese, nyíltan nem kezdeményezheti az ezen engedményekre vonatkozó tárgyalásokat és ez magyarázza meg azt a londoni

hírt, hogy newyorki jelentések szerint az amerika bankvezérek ismeretes konferenciáján a francia kölcsön mellett a Dawes-tervezet részleges revíziójának lehetősége is szóba került. Tudvalevő ugyanis, hogy Németország több ízben interveálta ebben az irányban, még pedig arra való hivatkozással, hogy az ország egyensúlyba került gazdasági helyzetét felborulással fenyegetik a Dawes-tervezetben foglalt súlyos kötelezettségek. A revízióra vonatkozó hírt Newyorkból megerősítették, sőt állítólag Amerika kiltatásba helyezte Németországnak a Rajna vidék azonnali kiűritését és pénzügyi támogatást is, ha Oroszország izolálásában támogatni fogja a többi hatalmakat.

Méernökök

számára műszerek, fénymásoló papírok nagy választékban. A szakirodalom minden számbavehető műve kapható **Lepage-nál, Kvár.** Még ma irjon!

Zsák és ponyva

eladás és kölcsönzés.

Kárptos kellékek, zsinetek, kertiernyők, szalmazsákok
Boskovics József, Cluj
Str. Regina Maria 15. Telefon 910.

Kézrekerültek a szatmári rablógyilkosság tettesei

Ki gyilkolta meg özv. Herskovics Jakabné?

(Satu Mare-Szatmár, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette annak idején az Uj Kelet, hogy az elmúlt hónap 16-ikán, csütörtökön este egy ismeretlen gonosztevő vásárlás ürügye alatt bekérezkedett az egyedülálló özv. Herskovics Jakabné üzletébe, akit azután fejsze-csapásokkal kegyetlenül meggyilkolt és az üzletben talált mintegy 10000 lejt magához véve, megszökött. Már az első pillanatban nyilvánvaló volt, hogy a gyilkosságot csak a helyzettel ismerős egyén követhette el, aki tudta, hogy az öregasszony nagyobb pénzösszeget tartogat magánál. Amint emlékezetes, a gyilkost munkájában megzavarták és így kénytelen volt menekülni.

A rendőrség gyanuja a kezdetben már egy Ancsa Aurél nevű rovtomultu betörő ellen irányult,

aki fiatal kora ellenére már 7 évet töltött a börtönben különböző bűncselekmények miatt és aki a gyilkosság után nyomtalanul eltűnt a városból. A rendőrség kiadta ellene a köröző parancsot. Mint utóbb kiderült, Ancsa Debrecenbe szökött. Innen azután levelet írt a szatmári ügyészségnek, amelyben tiltakozott az ellen, mintha részese lett volna a gyilkosság-

ban, amelynek elkövetésével Klap József és Tyukodi Sándor ismertnevű betörőket vádolta meg. A véletlen azután most a szatmári rendőrség kezére játszott a gonosztevőt. Ancsa egy Szarka Sándor nevű betörőtársával együtt szombaton éjjel Nagybányára tervezett egy nagyobb szabású betörést és e célból Debrecenből Csehszlovákián és Halmai kereszttől visszazökött az országba. A nagybányai rendőrség

a szeméyleírás alapján letartóztatta mindkettőjüket és átkísérte a szatmári rendőrség fogdájába.

Ancsa elfogatása után természetesen teljes erővel indult meg a nyomozás, amely ma már többé-kevésbé világosságot derített a bűnügyre. Az ugyancsak letartóztatott Tyukodi ugyanis bevallotta, hogy Ancsa néhány év előtt, midőn még Herskovics Jakab, a meggyilkolt férje életben volt, ajánlatot tett neki, hogy Herskovicsékot rabolják ki. Ancsa ezzel szemben továbbra is azt állítja, hogy a gyilkosság elkövetője Tyukodi volt. Az ügyben a szatmári rendőrség egy Szántó nevű gonosztevőt is letartóztatott és szatmári tudósítónk jelentése szerint mára várható a büntény teljes kibogozása.

Zsidó választópolgárok!

Ha azt akarjátok, hogy a mostani választások sorsotok jobbrafordulását eredményezzék, ha azt akarjátok, hogy a demokrácia szelleme győzzön,

szavazzatok a körre

amely a Maniu Gyula vezetése alatt álló nemzeti parasztpárt választási jele.

„Békében fogunk élni magunkkal és a világgal”

Weizmann hatalmas beszéde a berlini Pro Palesztina-bizottság mitingjén

(Berlin, július 5. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német birodalom fővárosának zsidósága szokatlan impozáns tömegekben jött el az elmúlt szerdán este arra a mitingre, amelyet Chaim Weizmann berlini tartózkodásának tiszteletére rendezett a berlini Zionistenvereinigung. A gyűlés az iskolaegyesület házában zajlott le, de már jóval a gyűlés megkezdése előtt a terem és tribünjei annyira megteltek, hogy csak életveszedelem árán lehetett bejutni. Maga Weizmannak is nagy fáradsággal lehetett a tömegben utat szorítani. A ház udvarát, lépcsőházát annyira ellepték az egyre behömpölygő tömegek, hogy rendőri közbenjárásra volt szükség. A kiszorultak a közeli Haberland-vendéglő dísztermében külön mitinget tartottak Fritz Naftali elnökletével. Néhány szótok beszéde után éjjel tizenegy óra felé Kurl Blumenfeld kíséretében Weizmann itt is megjelent és beszélt.

Godard volt francia miniszter átirata

Még impozánsabb volt az a gyűlés, amelyet a „Pro Palesztina” német bizottsága rendezett a berlini Herrenhaus nagy üléstermében. A mitingen gróf Bernstorff Németország egykori nagykövete elnökölt. Nemes tónusu beszédben köszöntötte a kormány megjelent tagjait, Becker kultuszminisztert, Schubert államtitkárt, Oskar Wassermann igazgatót, Albert Einsteint és másokat. A jobbjan ülő Weizmann Palesztina újjáépítésének apostolaként aposztrofálta, akinek buzgó és fáradhatatlan munkássága tette lehetővé, hogy ma szó lehet Palesztina újjáépítéséről. Ezután felolvasta a német Pro Palesztina programját és a „France Palestine” elnökének, Justin Godard volt francia miniszternek üdvözlő átiratát. Az átirat maga a Palesztinagondolat kristályosan áttekinthető és mesteri stílusban való megfogalmazása.

„A zsidó újjáépítés az igazságosság műve és egy csapásra megszüntet minden ellentétet. Aki a távoból is csatlakozik e műhöz, ugyanannyit nyer, mint amennyit ad. Azoknak a lekötöztetett, akiket maga lekötöztet. Van-e Palesztinánál jobb és hatásosabb eszköz emberhez, országhoz közelebb hozni!

Szívből örülök neki, hogy ezuttal a Palesztina-gondolaton át nyújt baráti jobbot Németországnak és Franciaországnak.

Szolidárisak vagyunk! Az önök eredménye lesz a mi eredményünk.”

Ezzel fejeződik be az átirat, amit szünni nem akaró tappsal fogadott a közönség.

Dr. Becker porosz kultuszminiszter beszélt ezután és üdvözölte Weizmann, kimerítő és szinte hódolattal méltatta azt a gigász munkát, amit a zsidó vezér Palesztinánál teljesít. Személyesen látta a Szentföldön azt a munkát, amelynek lényege egy új, fölfrissítő és újratalkáló szellem, amely minden gondolkodó emberbe tiszteletet kell, hogy plántáljon. Dr. Baek főrabbi beszélt a palesztinai gondolatról. „Ha valahol a világon emberek a talajt eszmékkel kötik össze, ha a föld emberi gondolattal házassul, akkor ez a föld már egymagában raggyá lett” — mondotta.

Weizmann beszél

Dr. Chaim Weizmann emelkedett szólásra és beszédének tengelyébe a palesztinai krízist helyezte. 1925-ben — mondotta — a palesztinai bevándorlás olyan mértékben emelkedett, hogy az ország absorbeáló képességét erősen túllépte. Lengyelországból valósággal menekültek az emberek és jórészt Palesztinát árasztották el. Olyan elemek jöttek, akik nagyon nehezen tudnak hozzáigazodni új országhoz és súlyos körülményekhez. A krízis körülbelül 8000 munkanélkülben fejeződik ki. Idő és szenvedések kérdése és a válság megoldódik. A közeljövő megoldási lehetőségei: a Ruthenberg-művek fölépítése, a Palesztina-kormány belső kölcsöne, amit javarésztben építkezésekre fognak felhasználni. De ezzel jelentőségben legalább is egyenrangú a magántőke nagyfokú beözönlése. A cionisták vezető köreinek feladata tehát az ilyen magántőkének az újjáépítésbe való bevonása. Szerencsére a mezőgazdaságot és az ipar egy részét a krízis érintetlenül hagyta. Tapasztalataink diktálják, hogy a közeli három-öt évben lassítsuk a tempót. A nemzeti otthon alapjai azonban megingathatatlanok. Az otthon bázisa a mandátum. Ugy kell fölépíteni otthonunkat, hogy egyetlen arabnak a hajszála ne görbüljön. A cionizmus alapelvét hamisítanánk meg, ha arab érdekek rovására dolgoznánk.

Anglia részéről megvan a mandátum végrehajtására minden jó szándék és minden cionista legyen annak tudatában, hogy egy nagy nemzet adott szavát be fogja tartani.

„A mi ügyünk — derék ügy”

Végül a cionizmus ellenfeleit intézte el és a zsidó nemzeti otthon nagy kulturális perspektíváit mutatta be az egész Kelet szempontjából. „Holnap már — mondotta — egy ébredő világ centrumában fogunk állani és akkor zsidó ellenfeleink is be fogják látni, hogy a mi ügyünk derék, jó ügy. Palesztinában először történik kísérlet olyan viszonyok megteremtésére, amelyek a zsidókhöz simulnak, nem pedig olyanok, amikhez nekik kell hozzásimulniok.

Weizmann hatalmas beszédét ezzel fejezte be:

— Es végül: miért ez a nagy erőfeszítés? Mi lehet ennek a célja? Mit akarnak a cionisták, a cionista zsidók, akik életüket hozzáadomították, vagy fölládozták a mozgalomért? Röviden szeretnék erre válaszolni. Egyes zsidó csoportok, egyes zsidó emberek rendelkeznek otthon fölött. A német zsidóknak van otthonuk Németországban, az angol zsidóknak van otthonuk Angliában. A zsidó nép azonban, amely tradícióit magával hordja és amely tradíciókat nem képes levetni, e nép, e kollektivitás hontalan, e tradíciók hazátlanok. Ez a kultúra el van itélve a folytonos hozzáigazodásra, arra, hogy a formák szájait és ezreit öitse magára, arra, hogy beszöjje magát, hogy beszűrődjék egy más organizmus atomjaiba, vagy pórusaiba. Kollektív életünk mindig is a hozzáidomulás roppant művészetéből állott. Így lettünk azokká, amiké lettünk. Palesztinában történt először kísérlet olyan viszonyok megteremtésére, amelyek mi hozzánk igazodnak. Első ízben próbálkozott a zsidó olyan alapok lerakásával, amelyeken egy lelkieken zavartalan élet épülhet. A kiesiny 150.000 zsidó fölött rendelkező Palesztina az ő nagy krízisével ezért ébreszt olyan érdeklődést maga mellé és maga ellen, sokkal nagyobbat például, mint a new-yorki zsidó hitközség, amely közel kétfélmillió lelket számlál. Amit a zsidók Palesztinában csinálnak, alaposan különbözik mindattól, amit mindenütt a világon cselekesznek.

— És eljön a nap, talán már nincs is olyan távol, hogy a kérdésre: mit tud szabad körülmények között a zsidó produkálni? rá fogunk mutatni Palesztinára és mondani fogják: „Sivatag volt ez az ország és súlyos körülmények között, tradíció és példaadás nélkül, pénz és hatalmi eszközök nélkül jöttek az országba és megkísérelték, hogy tovább szöjje a fonalat, amely évezredekkel ezeltől megszakadt és ime valamit teremtettek!” Ez a gyűlés ennek a szimbóluma. Bizonyára mindnyájuknak feltűnt a rendkívüli jelenség, amikor Justin Godard a cionizmuson át kezelt nyújt a német Pro Palesztina bizottság felé, hogy itt egészen kicsiny mértékben, de mégis valami — nem szeretnék banális, vagy szentimentális lenni — történt a felhalmozott gyűlölet kiegyenlítésére. Ha ezt a zsidó centrumot a régi és új világ hidján békésen és a szükséges kitartással és türelemmel továbbfejlesztjük, akkor hiszem és remélem, hogy ez hozzá fog járulni a világ békéjéhez és civilizációjához. Megszűnünk rejtély lenni a magunk és mások számára. Meg fognak érteni és mi is megértjük a többi népeket. Békében fogunk élni magunkkal és a világgal.

A beszédet hatalmas, percekig tartó taps és tetszésnyilvánítások követték.

Dr. Weizmann másnap audienciára jelent meg dr. Marx birodalmi kancellárnál, ahol egy óra hosszat beszélgetett az újjáépítésről. A külügyi hivatal vezetője Richtofen báró reggelit adott Weizmann tiszteletére, amelyen a német politikai élet legkitünőbbjei jelentek meg.

Megérkeztek a legszébb tavaszi

Hölgyeim kalap-ujdonságok

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 3 sz. (Wesselényi u.) Hátul az udvarban. Átalakítások legizélésesebben olcsón készülnek

Olcsó könyvvásár

Unió-u. 16 sz. alatt. Páratlanul olcsó magyar, német és francia könyvek

Már csak szombatig tart!

Két két

Kolozsvár az érettségi utolsó eset, kor hozzászólás júliusba fordítások sűrű reigekvő fiatalista leány a nagy felindulás nap délelőtt bizottság elnyomban a fiatalember kimondani az Csak enny hogy ugy ére záródott le, hogy kerek a közvélemény jogos felháborobant ki k a csernovitzi kolozsvári in tavalyi cser különbözik sulyosabb.

Csernovit nemzetiségű tás szédületes hosszú serege és tettelessé elnökével szé összefogtak többje hatodik sem az éretts köze nem vo

Akkor a resztül tervsz ama bizonyos tribünjéről n országos üg denst. És e formulázhatta kelt a jól el háborodása, a román ne ennek a jog Totu jasiu gró szék tárgyal agyonlötte zsidó diákok revolvergolyó nem, azt a c eldönteni, h gimnázistát.

És most? jogos felhá fogtak össze kéznél van a cselekedete, nagy port fe kellett volna biztost megü a közvélemér revolvergolyó nemzeti öné esetből, mert nem vonatk esete szimpla amely a váro sem érdekel, szimpla nap kihágás, amel hiszen a polg főbün közé,

Oh, szó s elmaradt bo hogy most v a csernovitzi nem mozdul uszitó cikke revolvert ex tudja jól, h hanem a biro folyásolhatja polgár sem. Falik Jahrze teszünk egyel a szerencsétl aki ime, a k mégis ok nél

Két érettségi botrány két konzekvenciája

Kolozsváron egy román diákleány elbukott az érettségi vizsgán. Nem az első és nem az utolsó eset, különösen az utóbbi években, amikor hozzászoktunk ahhoz, hogy valahányszor júliusba fordul az esztendő, az érettségi bizottságok sűrű rendet vágnak az egyetem kapui felé igyekvő fiatalok között. A szóbanforgó gimnazista leány annyira szívére vette a bukást, hogy nagy felindulása átragadt bátyjára is, aki tegnap délelőtt a nyílt uccán inzultálta a vizgabizottság elnökét. A vizgabizottság elnöke nyomban a rendőrséghez fordult s a verekedő fiatalember felett a hadbíróság verdiktje fogja kimondani az ítélt szót.

Csak ennyi történt és semmi több. És valahogy úgy érezzük, hogy ez az incidens csonkán záródott le, valami mintha hiányozna ahhoz, hogy kerek egész legyen. Mert hol maradt a közvélemény és a megsértett román önérték jogos felháborodása, amely olyan spontán erővel robbant ki kerek egy esztendővel ennek előtte a csernovitzi érettségi botrányban. Hiszen a kolozsvári incidens tulajdonképpen pandantja a tavalyi csernovitzi afférnak és csak abban különbözik tőle, hogy minősítésében sokkal súlyosabb.

Csernovitzban egy egész halom, mindenféle nemzetiségű diák telzudult az érettségi bukattás szédületes arányzáma miatt s az elbukottak hosszú serege tüntető csoportba verődött össze és tettelegességre vetemedett a vizgabizottság elnökével szemben. A tüntetés után találmorra összefogtak egy csomó zsidó iskolásfiút, legtöbbször hatodik, hetedik gimnazista volt, akiknek sem az érettségihez, sem a tüntetéshez semmi köze nem volt és bíróság elé állították őket.

Akkor a román sajtó egyrésze napokon keresztül tervszerűen készítette elő az atmoszférát ama bizonyos felháborodásra és a parlament tribünjéről meg minden más nyilvános fórumról országos ügyvédek dagasztották az érettségi incidens. És ezért, mielőtt még a bíróság megformulálhatta volna az ítéletét, nyomban uralkelt a jól előkészített közvélemény jogos felháborodása, amely a professzor inzultálásában a román nemzeti önérték megsértését látta és ennek a jogos felháborodásnak előretolt őrszeme Totu jasi gimnazista diák a csernovitzi törvényszék tárgyaló termében revolverével találmorra agyonlőtte az egyik vádlottat, Dávid Falik zsidó diákot. Hogy ez a felháborodás, amely revolvergolyóban robbant ki, jogos volt-e, vagy nem, azt a címpulungi esküdtszék úgy próbálta eldönteni, hogy felmentette a lövöldöző jasi gimnazistát.

És most? Hol van most a közvélemény jogos felháborodása, amikor nem találmorra fogták össze egy tüntetés résztvevőit, hanem kéznél van a tettes, akinek annál súlyosabb a cselekedete, mert a nemzetközi relációkban is nagy port felvert Falik Dávid esetéből tudniuk kellett volna, hogy aki egy érettségi vizgabizottságot megüt, az jogosan hívja ki maga ellen a közvélemény felháborodását és mélyen, egy revolvergolyó bosszújáig mélyen, sérti meg a nemzeti önértéket. De nem okult a csernovitzi esetből, mert tudta jól, hogy annak szabályai nem vonatkoznak rá. Tudta jól, hogy az ő esete szimpla rendőri ügyvédek zsugorodik össze, amely a város határán túl talán már senkit sem érdekel, a bukaresti lapokban már csak szimpla napihír lesz belőle. Az eset maga kihágás, amelyért súlyosabb büntetés nem is jár, hiszen a polgári életben nem tartozik a hét főbűn közé, ha valaki megüti polgártársát.

Oh, szó sincsen arról, mintha mi most az elmaradt bosszút reklamálnánk. Tudjuk jól, hogy most van igaz a közvéleménynek és nem a csernovitzi esetben. Most van igaz, amikor nem mozdul sem jobbra, sem balra, nem ír uszító cikkeket, éktelen izgatásával nem ad revolvert exaltált gimnazisták kezébe, most tudja jól, hogy a dolog nem reá tartozik, hanem a bíróságra, amelynek ítéletét nem befolyásolhatja és nem előzheti meg egyetlen polgár sem. S amikor ezt a két esetet Dávid Falik Jahzeitjának napján szembeállítjuk, nem teszünk egyebet, csak engesztelő kaddist mondunk a szerencsétlen bukovinai zsidó gyerek sirján, aki ime, a kolozsvári példa világosan mutatja, mégis ok nélkül szenvedett mártírhalt és nem

azért halt meg, mert valaki, vagy valakik Csernovitzban felemelték kezüket az érettségi vizgabizottság személye ellen, hanem pusztán azért, mert zsidó volt.

És Totu, a felmentett jasi diák töltött revolverrel a kezében, nem azért kerekedett fel Jasiból Csernovitzba, hogy megbosszulja egy érettségi vizgabizottságon esett nemzeti sérelmet, mert most nem jött senki se Jasiból, se más-honnan. A zavarosfejű jasi gimnazista tulságosan mohón szivta agyvelejére Cuza professzornak és társainak fiatal lelkeket megfertőző álprófeciáit és nem az érettségi vizgabizottságon, hanem a zsidókon akart bosszút állani, akkor, amikor a csernovitzi törvényszék tárgyalótermében elrántotta revolverének ravaszát.

Ha az ország valódi közvéleménye eddig

Sorozatos forradalmakat és dinasztiaaváltozásokat jósol a huszadik század hátralevő részére egy német történelmi jövendőmondó

Friedrich von Stromer-Reichenbach egyike a legérdekesebb történelmi jósoknak és különösen hazájában, Németországban örvend nagy népszerűségnek. A rejtélyes homályba burkolt jövendő mindig érdekelte és érdekelni is fogja az embereket és erre az érdeklődésre számítva, már igen sokan tettek közzé jóslatokat arról, hogy mi fog történni Európában a huszadik századból még hátralevő évtizedek során, sőt egyesek fantasztikusnak látszó jövendéseket kockáztattak meg a kétezredik év utánra várható eseményekről. Ezek a próféták valamennyien speciális módszereket alkalmaznak a jóslásoknál és ugyanilyen saját metódusa van Friedrich von Stromer-Reichenbachnak is, aki

hatvanezer történelmi évszámot gyűjtött össze

és ez a kronológiai táblázat annak idején csak azért nem jelent meg, mert a szerző kiadója csődbe ment. Reichenbach ezt a hatalmas adattömeget most „Mi le z?” címmel hozta ki. A könyvecske bevezetésében meg is magyarázza, hogy miben áll az ő jóslási módszere. Stromer-Reichenbach első sorban nem nemzetek, hanem népkörök szerint osztja fel a világot, még pedig: görög, itáliai, ibériai, brit, kelta, tenton, szláv és mongol népkörökre. Ha egy ilyen népkörben — mondjuk háromszázévenként — egy és ugyanazon esemény megismétlődik, akkor Reichenbach szerint a következő 300 év alatt hasonló esemény várható. Reichenbach ezt a hipotézist a belső megismétlődés törvényének nevezi, megkülönböztetéstül a külső megismétlődés törvényétől, amely akkor áll fenn, ha ugyanazon esemény nem az eredeti, hanem valamelyik szomszédos népkörben ismétlődik meg.

A főbb népek — mondja Stromer-Reichenbach — körülbelül másfélszáz éve forradalmi periódusokon esnek át. Az első népkörbe tartozó görögök forradalmi korszaka 1182-ben kezdődött a latinok elleni nagy felkeléssel, amely III. Andronikosz király trónralépésével, 1328-ban ért véget, tehát 146 évig tartott. A második, vagyis itáliai népkör forradalmi periódusa 1342-ben kezdődött, amikor

Walther von Brienne vezetése alatt munkáslázadás tört ki Flórenben

és ez a korszak 156 év múlva ért véget, Savonarola megbuktatásával, 1498-ban. Az ibériai népkörnél a kommunerok 1519-iki revolúciójával indult meg a forradalmak sorozata, amely Portugália felszabadulásával ért véget 1668-ban, vagyis 149 évig tartott. A brit népkör forradalmi periódusa az 1637-ben keletkezett edinburgi felkeléssel indult és az Amerikai Egyesült Államok függetlenségének kivívásával végződött 146 év múltán 1783-ban. A kelta népkör forradalmi korszakát 1789, a Bastille lerombolása nyitotta meg és még ma sem ért véget, hanem 146—156 év elteltével, vagyis 1935 és 1945 között várható a befejeződés. A már befejezett négy forradalmi periódus tartamának átlaga 149 év és ha ezt hozzáadjuk a francia forradalom kitörésének évéhez, körülbelül 1938-ra várható ennek a korszaknak a vége. A

még nem rehabilitálta volna a szerencsétlen David Falikot, akkor a kolozsvári érettségi botrány tisztára kell mossa még azoknak a gyűlölködőknek szemében is, akik ezer számmal jelentkeztek Totu diák védőjéül a címpulungi esküdtszéken. De ez a késői elírás nem használnál már semmit, David Falik sirján, a csernovitzi temetőben már régen kisarjadt az új fiú. Családfentartó két kezét elvitte az enyészet s egy öreg zsidó asszony hiába sirja el minden könnyét a sir felett.

A kolozsvári román diákot talán elítéli, talán felmenti a hadbíróság. De akármilyen lesz a bírák verdiktje, haló poraiban felmentő ítélet lesz David Falik diáknak. De visszaadjuk-e az a felmentő ítélet a kenyérkereső fiút szegény meggyötört édesanyjának? (—r.)

teuton népkörben az 1918. évi forradalommal kezdődött a revolúciós korszak, amely Reichenbach szerint 2064—2074 körül fog véget érni.

Stromer-Reichenbach kronológiájában kimutatja, hogy

a brit népkörzetben előfordult események körülbelül 300 éven belül megismétlődtek a teuton népkörben.

Igy például 1381-ben parasztlázadás volt Angliában amely a német Svájcban 1485-ben tört ki, az angol nemesi pártok harca 1485-ben ért véget, Svédország nemesi rendjei 1772-ben békültek ki. A francia események 120—150 évvel előzték meg a német eseményeket, így például 1702 és 1705 között felkelés volt Franciaországban, amely Németországban csak 1848 márciusában robbant ki.

Külön törvényt állít fel Stromer-Reichenbach a restaurációkról, amely szerint a bármilyen okból detronizált uralkodócsalád bizonyos idő elteltével ismét uralomra jut. A briteknél 1660-ban, a keltáknál 1815-ben történt a restauráció és mindkét esetben 11 évvel az uralkodó-ház egyik tagjának kivégzése után. Ezen az alapon Stromer kiszámítja, hogy

Németországban 1928 és 1949 között fog megindulni a restaurációs mozgalom.

E két évszám számtani közeparányosa 1939, de ha már összehasonlító évszámokat is figyelembe vesszük, akkor a német dinasztia visszaállítására 1940—1942 között várható. A restaurációs mozgalom előfutárjaként Reichenbach az 1919—1920 évi szeparatista mozgalmat jelöli meg, amikor Dél-németország el akart szakadni Északnémetországtól, majd 1923-ban megindult a Hitler—Ludendorff féle monarchista polgárháború az új német köztársaság ellen, ezután 1925 és 1929 a német uralkodóház döntő voreseget szenvedett és

1927—1931 között Vilmos császár sikertelen szökést kísérel meg száműzetéséből, sőt 1929 és 1933 között kivégzik a volt uralkodót,

hogy hat éven belül, vagyis 1935—39 körül a német Cromwell megteremtse a katonai diktatúrát. Öt évvel a diktatura uralomra jutásától, — jövendőli Reichenbach — 1940 és 1944 között visszaállítják a monarchiát és megkezdődik a restauráció. A zavarok átterjednek majd Svájcra, amelynek német részében 1947 körül tartós forrongás lesz, sőt a német népkörrel szomszédos országok egyikére (?) is, amelynek fővárosában 1959 és 1963 között sikertelen forradalom fog kitörni. Hat-hét évvel később, vagyis

1965—1970 körül újabb nagy forradalom fogja Németországot megrázni és a Hohenzollerneket véglegesen detronizálja,

de az új uralkodócsalád csak 1991—95 között kerül trónra. Az új dinasztia ellen 2020 körül még egy utolsó köztársasági forradalom lesz, amelyet azonban levernek és 2067-ben végleg helyreáll a nyugalom.

borotva
borotvaszappan
borotvaférfő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék
önborotváló pengék
acéláruk
felülmúlhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

HIREK

Az Új Kelet az egyetemese erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Új Kelet cikkeinek utánnyomását csak a szerkesztőség engedélyével engedjük meg.

— **Kétszázhatvan áldozata van az ausztriai husmérgezésnek.** Innsbruchtól jelentik: Az innsbruck-hall-i útvonalon kétszázhatvan munkás dolgozik egy kábelvezeték lerakásán. Tegnap az ebéd után csaknem valamennyi munkás husmérgezési tünetek közepette betegedett meg. A munkások nagyrészeinek állapota annyira súlyosra fordult, hogy be kellett szállítani őket a kórházba. A nyomozás megállapította, hogy a mérgezést romlott hús okozta, melyet faszorozottként szerviroztak fel a munkásoknak. Negyvennégy munkás még ma is kórházban fekszik, de sok munkást lakásán ápolnak. A munkásság — hír szerint — tömeges demonstrációt fog rendezni és követelni fogja a bűnösök megbüntetését. Az államügyészség erélyes vizsgálatot indított, hogy megállapítsa kit terhel a felelősség a borzalmas tömegmérgezésért.

— **Az első női disz doktor, aki már százéves.** Newyorkból jelentik: Az Albany-egyetem tegnap disz doktorrá avatta Emilia Howard szászszentlőki kisasszonyt, aki az első női disz doktor a világon. Howard „kisasszony” már kora ifjúságától kezdve lelkes harcosa a szabadságjogoknak és különösen a rabszolgakereskedelemtől való mentesítés érdekében. A disz doktor diploma átvételkor Howard kisasszony többek között a következőket mondotta: „Sokat harcoltam a rabszolgaság és az alkohol ellen, majd a női választójogért, most csak a világbéke hajnalát szeretném felragyogva látni.”

Ingyenes vizum Csehszlovákiába. Az ungvári (uzhorodi) iparkiallítás látogatása céljából oda utazni szándékozó román állampol-

Ujabb diplomáciai bonyodalom fenyeget Franciaország és Olaszország között

Az olasz tüzérség határmenti gyakorlatozása miatt ki kellett üríteni egy francia várost

Páris, július 5. A Franciaország és Olaszország között úgy ahogy helyreállott nyugodt viszonyt újabb bonyodalom fenyegeti. A francia határhoz közelfekvő Mont-Cenis fensíkjai ugyanis hét olasz tüzérezred gyakorlatozik. Az olasz gránátok francia területre is estek és különösen Lamslebourg városát veszélyeztetik, ahonnan a lakosságot ki kellett telepíteni. Felsőbb utasításra a párisi lapok igyekeznek enyhíteni a konfliktust. Ezzel egyidejűleg a francia külügyminisztérium is megállapítja, hogy a tüzérségi gyakorlatok területén Olaszországnak szuverén hatalma van és így kármentésről nincsen szó. Mindazonáltal a párisi kormány vizsgálatot rendelt el a francia állampolgárok vagyonaiban esett kár megállapítására. Ezzel egyidejűleg a római francia nagykövetség lépéseket tett az olasz kormánytól és felhívta a figyelmét a tüzérség által okozott károokra, amelyekért Franciaország kárpótlást fog kérni.

Névtelen levél kergette halálba Feldheim Izidor erdőpénztáros

A kettős tragédia kulisszáit. Feldheim házvezetőnője hátrahagyott levelében közös elhatározást említi

(Szatmár, július 5. Az Új Kelet tudósítójától.) Hirt adunk már arról, hogy az elmúlt napokban megrázó tragédia történt Erdőszádon, egy szatmármezei községben: Feldheim Izidor, a Lomási Erdőipar R. t. erdőszádoi üzemének pénztárosa öngyilkossági szándékából föbelötte magát és ugyanakkor házvezetőnője, öz. Páskuj Jánosné strichninnel megmérgezte magát.

Az aradi származású fiatalember tragédiája, aki 27 éves korában dobta el magát az életet és a 25 éves házvezetőnő önkéntes halálbemenése nagy feltűnést keltett az egész megyében és néhány napig különböző hírek keringtek a szenzációs eset motívumaként.

Az ellentétes hírekkel szemben a következő tényállás derült ki:

Feldmann Izidor, aki 10 éve állott a Lomási Erdőipar R. t. szolgálatában és hat év óta volt Erdőszádon pénztárkezelő, egy névtelen feljelentés áldozata lett. Ugyanis a szerencsétlen fiatalember

ellen az a névtelen panasz ment a vállalat szatmári üzemvezetőségéhez, hogy egy számlán 500 kg. zabbal többet számláztatott a tényleg beszerzett mennyiségnél. A szatmári üzem vezetője ez alapon vizsgálatot indított a pénztáros ellen. Annak ellenére, hogy a pénztáros tagadta a vádat és bejelentette tiltakozását, állásától mégis felfüggesztették.

Az érzékenylelkű fiatalember, aki karrierjének összeomlását látta ebben, annyira szívére vette a dolgot, hogy öngyilkosságra határozta el magát. Megírta a bucsuleveleit és golyót röpített a fejébe, amely nyomban megölte. Amikor házvezetőnője, öz. Páskuj Jánosné észrevette az öngyilkosságot, orvosért futott és míg az orvos megérkezett, Páskujné felvette ünneplő ruháját és strichnint vett be, amely nyomban kioltotta életét. Az időközben megérkezett orvos már csak a beállott halált konstataálhatta. Az öngyilkos asszony hátrahagyott levelében közös elhatározást említi.

Új illatszer és gummi szaküzlet JUNO Cluj, Strada Iorga (Jókai-u.) 5

OLCSÓ VERSENYÁRAK!

FIGYELMES KISZOLGÁLÁS!

gároknek ingyenes vizumot adnak a bukaresti és kolozsvári csehszlovák követségek, hol a kiállítási igazolvány is megszerezhető. Az ungvári műiparkiallításnál több mint 600 kül- és belföldi cég vesz részt és július 5—24-ig tart.

— **Egy gróf verekedése az egyik budapesti éjjeli mulatóban.** Budapestről jelentik: Szombaton hajnali félnegykor a Herminauti Jardin mulatóban csunya botrány történt, amelynek szereplői Zichy Teddy gróf és Somogyi Ödön, a Papagály-mulató üzletvezetője. A fiatal Zichy grófot jól ismerik Budapest éjszakai életében, mint az éjjeli lokálok egyik legjobb fogyasztóját. A gróf éjjeltől kezdve pezsgőzött a Jardinban, ahova félnegy óra tájban érkezett Oláh Gyárfás Mihály, a Papagály mulató tulajdonosa, Somogyi Ödön a mulató üzletvezetője és három hölgy. A két társaság valamin hamarosan összeszólalkozott, mire Somogyiék látva, hogy a gróf ittas, feltűnés nélkül távozni akartak. Zichy Teddy utánuk szaladt és a mulató kertjében utólérte őket, amikor is szitkozódni kezdett, fejbeütötte majd a földre teperte és fojtogatni kezdte Somogyit. A mulató személyzete és rendőrök fékeztek meg a verekedő grófot, aki ellen Somogyi Ödön súlyos testi sértés címén megette a feljelentést. A verekedő gróf ellen az eljárás megindult.

— **Házasság.** Geisl Ibolya és Marmorstein Lajos ezuton hívják meg rokonaikat, jóbarátjaikat folyó hó 10 én Str. Romei (Eperjes-u.) 6. szám alatt d. u. 4 órakor tartandó esküvőjükre.

* **Bikszád gyógyfürdő nyitva június hó 1-től.** Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz-gyógyintézet és inhalatórium. Elsőrangú orvosi szakteltek által jávalva van a légzőszervek, gyomor- és bélhurutos megbetegedései ellen, nemkülönben hólyag-, vese- és epe-bajoknál, valamint a sárgaság, kerek gyomorfékely esetiben. — Szobák még előjegyezhetők. — Állandó fürdőorvos. Mérsékelt áru diétás konyha. — Vasut, posta, telefon helyben. — Felvilágosítást készséggel nyújt a Fürdőigazgatóság, Baia-Busad (Bikszád gyógyfürdő) Jud. Satmar.

— **A kommunistákat kizárják a kínai hadseregből.** Pekingből jelentik: Feng tábornok, a kínai fölkelők fővezére napiparancsot adott ki, amelyben tudatja a hadsereggel, hogy teljesen szakított Oroszországgal. A napiparancsban Feng tábornok azt mondja, hogy a szovjet félvezette, mert bár Moszkva a kínai nép nemzeti ügyének támogatását ígerte, a valóságban a kommunizmust támoagarta Kínában. Csangcsolinál a megegyezés lehetetlen — folytatja a napiparancs, — Csankajsekkal azonban megegyezett. Feng tábornok elhatározta egyébként, hogy a kínai kommunistákat

kizárja a hadseregből. A Feng tábornok által támogatott Csankajsek, mint Sanghaiból jelentik, nagy győzelmet aratott és csaknem egész a Santung-tartomány birtokába jutott. A londoni „Daily Mail” szerint az angol kormány utasította az indiai alkirályt, hogy a Kínába küldött dandárokat vonja vissza. Ennek megfelelően a többi hatalmak is csökkenteni fogják kínai csapataikat.

* **Mégis csak engednünk kellett a mindenoldalú rábeszéléseknek** — írja nekünk az Opera-mozgó igazgatója — és még egy nappal meghosszabbítottuk a Metropolis című óriásfilm vetítését. Ezért szerdán, július 6 án, utoljára még látni lehet Kolozsváron ezt a rendkívüli, 14 felvonásos filmet, félhat és 9 órakor, hogy ne keljen senkinek sajnálnia, amiért nem volt alkalma megnézni ezt a remekművet. Csütörtökre kellett ezért halasztani a Csákó és Kalap című nagyon érdekes film bemutatását, Roda Roda híres regénye után, amelyben egy katonai gyakorlat keretében érdekes szerelmi történetet játszik el a rokonszenves Harry Liedtke.

— **A Tartat zsidó fiuliceum tanulói** f. hó 6-án, szerdán reggel jelenjenek meg iskolájukban, hogy a saját tanáraik előtt teendő vizsgarendet leírassák. A vizsga még aznap délután megkezdődik.

— **Kétszázezer lejt sikasztott a kolozsvári Schenker-cég főkönyvelője.** A kolozsvári Schenker & Co. szállítási vállalatnál nagyszabású sikasztásnak jöttek nyomára. Bach Imre, a cég főkönyvelője, aki Kolozsvár társadalmának ismert figurája volt, 200,000 lejt sikasztott el a vállalatból, oly módon, hogy a Temesi Agrárbanktól két részletben 80,000, majd 120,000 lejt vett fel a cég terhére. Az első összeget még áprilisban vette fel Bach, a bank tevéltő levelét azonban sikerült eltüntetnie. Szombaton újabb 120,000 lejt vett fel a banktól a főkönyvelő és az összeggel megszökött. A cég feljelentést tett a rendőrségen a sikasztó tisztviselő ellen, akinek elfogatására körözőlevelet adtak ki.

Minden reklamnál többet ér a
„DREHER-HAGGENMACHER”
SÖRÖK
országosan elismert kiváló minősége

Hirdessen az Új Keletben

K

A lej
lanya ú

Egyesült Kö
Jelzalogban

Devizák

Zürich
Newyork
London
Páris
Milano
Prága
Budapest
Belgrád
Bukarest
Varsó
Bécs
Berlin

Száz le

Pénzügyi bélyegilleték
ügyminisztérium kapcsolatban a detmények, pl. haladja meg a 10 bani bély felül minden 5 banit keil azon célból, h állóbbak legy vagy kartonra, gozva, 20 négy illetéket fizet kötelezi arra, ellenőrzése cé luk készülő p ezen köteleze egyes bejelente bírsággal lesz

Francia dova megke
bukaresti Ban de Paris et de akció jött lét francia pénzin egyrészt és dova igazgatós jával. A Banc gyobb pénzin Marmorosch é tőkével. Ez év érdekelttségét szükségessé m

A FATAL
FOKOZNI ÉS N
PERL
JOCK
FLEUR
ETOILE

CAUX D
HA

Közgazdaság

Tőzsde

A lej emelkedése újabb árfolyamesést idézett elő a devizapiacra. Az irányzat továbbra is lanya tüzletlen.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3180—3190	—	—	491 ¹ / ₂	3180	11044	13676	—	1925
Newyork ..	164 ¹ / ₂ —165	51943	51944	2554	164	57370	71050	—	—
London	802—804	252275	25227 ¹ / ₂	12402	801	2786	345062	—	43562
Páris	645—660	2034 ¹ / ₂	2034 ¹ / ₂	—	648	2247 ¹ / ₂	2782 ³ / ₄	—	391 ¹ / ₂
Milano	920—930	2870	2880	141 ³ / ₄	918	3172 ¹ / ₂	3936	—	553 ¹ / ₂
Prága	486—488	1539	1539	—	489	1700	2105	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2880—2900	9050	9055	—	29	—	12376	—	—
Belgrád	—	913	913	—	295	1009	1249 ¹ / ₄	—	176
Bukarest ..	—	317	317	1560	—	350	33375	—	—
Varsó	—	58	5800	—	18	6420	7935	—	—
Bécs	2330—2340	7310	7310	—	2327	8076 ¹ / ₄	—	—	—
Berlin	3920—3930	12313	12312	—	3910	13597	16832	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 317, Páris 1560, Budapest 350, Bécs 3375, Prága —.

Pénzügyminiszteri rendelet a plakátok bélyegilletékéről. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium a bélyegtvény végrehajtásával kapcsolatban a következő rendeletet adta ki: Hirdetmények, plakátok, amennyiben terjedelmük nem haladja meg a 20 négyzetdecimétert, darabonként 10 bani bélyegilleték alá esnek. Ezen nagyságon felül minden 10 négyzetdeciméter után külön 5 banit kell fizetni. Ha azonban a hirdetmények, azon célból, hogy az idő viszontagságai ellen ellenállóbbak legyenek, üveglapokkal vannak lefedve, vagy kartonra, vászonra, fémekre vannak feldolgozva, 20 négyzetdeciméterenként 40 bani bélyegilletéket fizetnek. Az új rendelet a nyomdákat kötelezi arra, hogy ezen rendelet betartásának ellenőrzése céljából a pénzügyi hatóságokat a náluk készülő plakátokról értesítsék. Amely nyomda ezen kötelezettségének nem tesz eleget, minden egyes bejelentés elmulasztása miatt 500—1000 lej bírsággal lesz megbüntetve.

Francia érdekeltséggel a Banca Moldova megkezdte erdélyi terjeszkedését. A bukaresti Banca Moldova és az európai hírű Banque de Paris et des Pays Bas között nagyarányú tranzakció jött létre, amelynek értelmében az előkelő francia pénzügyi intézet átveszi a bank részvényeinek egy részét és 1928 január elsején a Banca Moldova igazgatósága kibővíti a francia bank két tagjával. A Banca Moldova az ország egyik legnagyobb pénzügyi intézete, 1911-ben alakult a Banca Marmorosch és az egymillió aranylej alapítókéval. Ez év elején a Banca Marmorosch eladta érdekeltségét a bank igazgatóinak és ez tette szükségessé most a Banque de Paris et des Pays

Bas-val létrejött tranzakciót. A francia pénzügyi tekintélyes mobiltőkét bocsát a Banca Moldova rendelkezésére, amely a párisi bank támogatásával szélesvonalú terjeszkedési programot készül megvalósítani. Értesülésünk szerint a Banca Moldova, amely az összeomlott Temesvári Szerb Takarékpénztárnál is érdekelt van, elsősorban erdélyi fiókhálózatát akarja kiépíteni és több előkelő erdélyi pénzügyi intézettel szándékozik szorosabb összeköttetésbe lépni.

A világ gabonatermése. Rómából jelentik: A nemzetközi mezőgazdasági intézet ma tette közzé jelentését a világ terméskilátásairól. Az intézet becslése szerint a világ gabonatermése az idén jóval kisebb lesz a tavalyinál, különösen a tengeritermés mutatkozik gyöngének. Bortermésben közel harmincszázalékos csökkenés várható. Newyorki jelentés szerint az Egyesült Államok területén a tengeritermésnek 60 százaléka a rossz időjárás következtében legalább egy hónappal visszamaradt. A tőzsdéken emiatt nagy kereslet indult tengeri iránt, állandóan emelkedő árak mellett.

Leszállítják az export-fürészárak vasuti tarifáját. Bukarestből jelentik: A közlekedésiügyi minisztérium ma kommunikált tett közzé, amelyben bejelenti, hogy elkészült az exportfa vasuti tarifájának csökkentésére vonatkozó javaslat, melyet a legközelebbi minisztertanács elé terjesztenek jóváhagyás végett. A javaslat szerint azok a fürészárak, amelyek exportra vannak feladva, a vasuti tarifa III-ik osztályából a IV-ik tarifasztyába lesznek sorozva. Ugyancsak a IV-ik osztályba kerül a fehérmok vasuti szállítása is.

Pályázati hirdetés

Az érmihályfalvai izr. el. népiskolában szept. 1-én egy tanítói és egy tanítónői állás betöltendő. Pályázni óhajtok, kik a törvényes képesítéssel rendelkeznek és a román nyelvet tökéletesen bírják, kéretnek, hogy kérvényüket, képesítést és kort igazoló okmányokkal f. hó 31-ig Pollák Mór iskolaszéki elnökhöz beküldeni sziveskedjenek. Fizetés megegyezés szerint.

Valea lui Mihai-Érmihályfalva, 1927. júl. 1.

Izr. iskolaszék

15000

francia és kristály
szerviz pohár

kiárúsítása
15, 30, 60

leiert

FISCHER

üvegudvar CLUJ

Karlsbadi ebédlők 960

Róth

cipésznel
Szép-u. 2. sz.
alatt készítenek
a legújabb
divatu
cipő-
különléges-
ségek

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-
ajándéku. 10 zsidótár-
gyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szent-földön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólsz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lei helyett)..... 50

Az olcsó könyvesport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lei és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÖDESEGÉT
FOKOSZTÓ ÉS MEGŐRIZŐ KIZÁRÓLAG A FELÜLMUHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE
LADY
EALX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNÁLATA UTÁN LEHET

Tennis-nadrág 500 L.

Vászon-öltönyök

Lüster-saccók

NEUMANN M. Cluj férfi- és
fiu-ruha áruhaza,
Piata Unirii 14.

Szenzációs könyvujdonság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése
a legrégebb időktől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Hirdessen az Uj Keletben

A Kadima- nyomda

csak
izléses és szép
nyomtatványt
szállít

Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

Jacobus

kelmefesték
Vezető képviselő Romániában
K. KÖFFLER & Co.
Bucaresti Oficz N. 5

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth
érdekes, vonzó könyve
a néhai nagy erdélyi
országos főrabbi:
Mareh Jecheskel élet-
ről és családjának el-
ágazásáról a mainapo-
kig. Egyben felöleli
az egykorú erdélyi
zsidóság történelmét,

Rabbenu Jecheskel
Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:
**Der Sohn
des Moses Mautner**
Regényes történet a bécsi zsidók életéből.
Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Haltvány Lajos:
Urak és Emberek
(Két kötetben.) Regény a 18-19. század
magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

Nemcsak a
kereskedőknek,
hanem az
iparosoknak
gyárosoknak
is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a
luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó
törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvosztályában. — Máramarosszigeten: Fried
Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea-
maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

Szovát a fürdőn a múlt évben megnyílt s kitünően
beavált **uri panzio**
a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már
junius havában megnyílt.

Elismerten elsőrangú
konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.
Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Dicsősan-
martin (Dicsősztmárton)

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen.
Saját tőkéi 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tor-
dáranyos, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Taka-
rékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászregényvidéki Takarékpénztár r.-t. Szász-
regényben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélye-
zett devizahely. Áruaktárai a vasút mellett.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betű-
vel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Allást-
keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja
előre fizetendő. Jelíges levelet csak egy továbbítunk
ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja**
250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Ismert jóforgalmu **כשר**
élelmiszer üzlet azonnal át-
adó. Cim a kiadóban.

Szódavizes, kristályvizes
üvegeket veszek. Ajánla-
tokat a kiadóhivatal to-
vábbít. 2872

Képviselőt

keres külföldi

Magánbank

(csehszlovák osztály-
sorsjáték eladási helyis)
Üzletágai: mindennemű
bankügyletek. Levelek
„Magas kereset” jelígre
a „Faktor” hirdetési iro-
dához, Bratislava, Du-
najska 20 alá küldendők

OKLEVELES SZESZPÓZÓ,
gépeszi minősítéssel azon-
nali alkalmazást nyerhet.
Szeszgyár DÖMESTI, Posta
és vasút **SARATEL, Judetul**
Nasaud. 2883

Jó forgalmu üzlethelyi-
ség szép berendezéssel
azonnal kiadó. Monostori-
ut 94.

Keresek azonnalra két
vagy három szobás, fűrdő-
szobás, kertes lakást, eset-
leg cserébe adom belvá-
rosi kétszobás lakásomat.
— Ajánlatok Electrohidrom-
céghez, Calea Reg. Ferdi-
nand 65. 2881

Antik íróasztal eladó.
Str. Baron L. Pop 3 (Bras-
sai-utca) Gölner.

Csinosan berendezett,
különbejáratu szoba azon-
nal kiadó. Cim: Klein-
manné Széchenyi-tér 14.

Joghurt

(Bulgár aludttej) kitünő
élvezeti cikk és anyag-
cserát szabályozó tejkészít-
mény. Készíthető házilag
az Egger-féle Joghurt-
Fermentből. Egger & Co.
vegyszeti gyár, Cluj.

Keresek jó házból való
orth. zsidó urileányt, ki
gyermekem mellé és ház-
tartásban feleségemnek se-
gítsen, német nyelvet bír
előnyben részesül. „Kel-
lemes otthon” jelígre a
kiadó továbbít. 2874

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szinda-
rabok, értékes tanulmányok,
Palesztina, Egyiptom rész-
letes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

Az olcsó könyvesoportba tartoznak:

Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
Kassák Lajos: Misilló királysága, regény
Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializ-
musban
Blicher Clausen: Heine Inga, regény
Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
Schopenhauer: A szerelem metafizikája
Zoltán Sándor: Örvény, dráma
Ben Ami: Palesztina—Egyiptom ut-
mutató.

A szenzációs könyvsorozat a a — portókölt-
ségeen kívül — százhusz lej. Megrendelhető
levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában
(Cluj, Strada Baron L. Pop 10.) Kolozsvári
olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik
meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre
házhöz küldjük.